

[Stinus]

neskelige og materielle, som oprustningen lægger beslag på, og det i en verden, hvor hundrede millioner mennesker lider under sult, fattigdom og social uretfærdighed.

Den årlige statslige bistand til udviklingslandene beløber sig til 20 mia dollars, de årlige militæruddgifter beløber sig til 450 mia dollars. Disse tal behøver ingen kommentarer. Der er, som det hedder i Brandtkommissionens Nord-Syd-rapport, en moralsk sammenhæng mellem de to tal.

I verdens hære eller paramilitære styrker rundt om i verden findes nu ca. 36 mill. mennesker, og ca. 30 mill. arbejder direkte med militære formål. Flere og flere lande skaffer sig stadig mere og mere udviklede våben; mange af dem er u-lande. I Europa har udviklingen i 1970'erne betegnet en opskruning af rustningsniveauet i både Øst og Vest, og beslutningerne om stationering af nye mellemdistancevåben peger tydeligt frem mod en yderligere militæropbygning.

Denne udvikling finder sted, til trods for at FN lige siden sin oprettelse i 1945 uafbrudt har arbejdet med nedrustnings- eller rettere oprustningsproblemet, og til trods for mange udspil på rustningskontrolområdet gennem årene.

På denne baggrund er det ikke mærkeligt, at opgivelse, resignation, præger mange menneskers og staters indstilling til dette spørgsmål. Men spørgsmålet er for alvorligt til resignation, for, som det hedder i FN-generalforsamlingens slutdokument: vi må standse våbenkapløbet eller risikere tilintetgørelse.

Efter det radikale venstres opfattelse har Danmark en rolle at spille i denne sammenhæng, og vi betragter debatten i dag som et første oplæg til Danmarks aktive deltagelse i de to konferencer, som tidsmæssigt ligger nærmest for: ikke-spredningsreviewkonferencen i Genève og opfølgingskonferencen om sikkerhed og samarbejde i Europa i Madrid, to konferencer, hvor nedrustningsspørgsmål på hver sin måde vil komme til at spille en afgørende rolle. Vi er glade for udenrigsministerens tilsagn her i dag om en senere redegørelse for et samlet oplæg til Madridmødet.

I slutdokumentet fra FN-generalforsamlingen 1978 understreges det, at våbenkapløbet mellem stormagterne udgør den største fare for menneskeheden. Allerede dengang var antallet af kernevåben i de fem atommagters arsenaler så stort, at der kunne blive 3 t tro-

tyl til hvert eneste menneske på jorden. Militære eksperter regner med, at omkring 400 byer på den nordlige halvkugle i en atomkrig hver vil blive udsat for sprængninger svarende til godt 1.000 Hiroshimabomber. De fleste indbyggere vil blive dræbt øjeblikkelig, civilisationen ville gå til grunde i de berørte lande, og i andre dele af verden ville millioner dø af det radioaktive nedfald. På længere sigt ville jordens klima blive forandret, atmosfærens beskyttende ozonbælte nedbrydes og svære genetiske skader opstå på kommende generationer.

Det er på denne dystre baggrund, der skal snakkes nedrustning, og det skal ske nu, på et tidspunkt, hvor det anspændte storpolitiske klima har gjort det sværere at komme videre i de internationale nedrustningsdrøftelser, men hvor nødvendigheden er større end nogen sinde.

Først kommer ikke-spredningskonferencen, den anden NPT-konference, hvor det som udgangspunkt ligger fast, at supermagterne, som det også blev påpeget af hr. Gert Petersen, ikke har levet op til deres forpligtelser i henhold til ikke-spredningstraktatens artikel 6. Der må i den anledning forudses et opgør på NPT-konferencen i Genève, hvor en række lande formentlig vil tage til orde for en revision af traktaten. Mange lande er i dag teknisk set i stand til at fremstille atomvåben, men har givet afkald herpå og underskrevet ikke-spredningsaftalen i tillid til, at atommagterne ville leve op til deres del af aftalen: at forhandle om begrænsning af atomvåbenkapløbet. Ganske vist er der forhandlet, men resultater med hensyn til en virkelig begrænsning af atomkapløbet er ikke nået, hverken gennem SALT I-aftalen eller den SALT II-aftale, som endnu ikke er ratificeret af USAs senat, hvilket vi i øvrigt stærkt må beklage, fordi SALT II trods alt er et skridt i den rigtige retning.

Derfor er der god grund til, at mange af de lande uden atomvåben, som har tilsluttet sig ikke-spredningsaftalen, nu føler, at de har givet afkald på noget: retten til at fremstille atomvåben, uden at få noget til gengæld. På den forestående konference kan det frygtes at ikke-atomlandene vil gøre det klart for atommagterne, at aftalen er i fare, hvis ikke alle parter lever op til dens forudsætninger. Det vil være et skæbnesvangert tilbageskridt, hvis ikke-spredningsaftalen sættes ud af